Národní muzeum zrestauruje historickou pamětní desku Joachima Barranda na Barrandovských skalách

25.10.2024 - | Národní muzeum

Národní muzeum zahájilo restaurování historické litinové pamětní desky s nápisem BARRANDE na Barrandovských skalách. Ta je v současnosti již ve špatném stavu a cílem restaurátorských prací je obnovit a zachovat tuto památku na významného vědce pro budoucí generace. Z tohoto důvodu byla deska dne 25. listopadu 2024 ze skal sejmuta. Symbolický pomník výjimečnému badateli na poli paleontologie v Českých zemích zdobí Barrandovské skály na levém břehu Vltavy už od roku 1884.

První záměr vytvořit a umístit pamětní desku navrhl už v roce 1883 Jan Neruda v rámci svého fejetonu v Humoristických listech. O vznik a její umístění se pak nejvíce zasloužil Antonín Frič, významný český přírodovědec, zoolog a paleontolog a vůdčí osobnost přírodovědy tehdejšího Národního muzea. Pamětní deska nesoucí Barrandovo jméno byla do tehdejších Chuchelských skal zasazena Přírodovědeckým sborem Národního muzea a před více jak 140 lety, 14. června 1884 slavnostně odhalena za účasti největších kapacit tehdejší národní společnosti, jejíž zástupci sledovali odhalení desky na Vltavě přímo z plovoucího parníku. Pamětní desku vyrobila a její výrobu v hodnotě 300 zlatých sponzorovala První Českomoravská továrna v Libni. Na instalaci desky v hodnotě 572 zlatých pak byla provedena sbírka mezi významnými geology v USA. Velkou část nákladů neslo také samotné Museum Království českého, jak se tehdy Národní muzeum nazývalo.

I když skály ještě několikrát změnily majitele, věcné břemeno v podobě pamětní desky bylo na základě zápisu v pozemkových knihách z roku 1884 zachováno nástupcům Musea Království českého. V roce 1907 byla deska z důvodu úprav Barrandovské skály sejmuta a znovu pozlacena. Nátěry byly posléze obnoveny ještě v roce 1968.

Skála nebyla pro osazení desky vybrána tak docela náhodou. Nejedná se sice o nejvýznamnější z Barrandových lokalit, není to ani lokalita, kde našel své první zkameněliny, je to ovšem jeden z nejpůsobivějších geologických profilů na území Prahy, dobře patrný i z velké dálky, ukazující detailně provrásněné vápence spodnodevonského stáří. Ty v blízkém okolí těžily četné lomy až do 20. století.

Aktuální předrestaurátorský průzkum ukázal, že je pamětní deska ve špatném stavu. Kromě vrstvy zdegradovaných nátěrů, které jsou nekompaktní a odlupují se, na ní zapracovala koroze, která narušila celou její statiku. Stav desky je tedy v současnosti v havarijním stavu, a i z bezpečnostních důvodů je nutné ji ze skály sejmout. Národní muzeum by v příštím roce rádo desku na Barrandovské skály vrátilo zpět. Stejně jako před 140 lety bude na financování návratu tohoto symbolického předmětu hledat sponzory.

Téměř 5 metrů dlouhá a 1,5 metru vysoká deska s paleontologovým jménem byla vsazena do skalní stěny jako symbolický pomník rok po Barrandově smrti. Právě po něm byly skála i celá národní přírodní památka pojmenovány a patří jí prvenství v kategorii nejstarší chráněné území geologického charakteru v České republice.

„Joachim Barrande odkázal Národnímu muzeu své poznámky, cennou knihovnu, a především statisíce zkamenělin, z nichž část mohou návštěvníci obdivovat v Historické budově Národního

muzea v expozici Okna do pravěku, kde je jí vyčleněno čestné místo v sále prvohor. Jeho jméno je též uvedeno mezi ostatními významnými osobnostmi naší historie na fasádě Národního muzea a naše instituce považuje za svou povinnost pečovat o jeho odkaz a památku,“ dodává generální ředitel Národního muzea Michal Lukeš.

Joachim Barrande
(11. srpna 1799 Saugues, Francie – 5. října 1883 Frohsdorf, Rakousko-Uhersko)
Francouzský stavební inženýr přijel do Čech v roce 1832 spolu s dvorem krále Karla X., kde působil jako vychovatel. V Praze se seznámil se zakladatelem Národního muzea Kašparem hrabětem ze Šternberka, který se podílel mimo jiné na stavbě koněspřežné železnice z Prahy do Plzně. Plán se sice plně neuskutečnil, ale Barrande při přípravných pracích objevil množství zkamenělin. Začal se jimi zabývat a vypracoval se na paleontologa světového věhlasu. Pražskému muzeu odkázal své poznámky, knihovnu, i značný finanční obnos na dokončení výzkumu. Hlavně ale statisíce zkamenělin ze svých sbírek, včetně exemplářů, na kterých založil stovky svých nových paleozoologických druhů.

https://www.nm.cz/media/tiskove-zpravy/narodni-muzeum-zrestauruje-historickou-pametni-desku-joachima-barranda-na-barrandovskych-skalach